

ÅRSMELDNING 2005

Nobel Peace Center
Nobels Fredssenter

Side 3: Direktøren har ordet

Side 4: Åpning 11. juni

Side 6: Gi freden en sjanse

Side 7: Verdensportalen

Side 8: Faste installasjoner

Registeret
Ærestunnelen
Nobels Hage
Nobelkammeret
Veggavisen

Side 11: Utsmykking

Side 12: Butikk og resepsjon

Side 13: Café de la Paix

Side 14: Triptych of Hope

Side 15: Arrangementer

Side 16: Utstillinger i Galleriet

Responsutstilling
Vis ansikt! Control Arms
Den humanitære Fridtjof Nansen
Bertha von Suttner
Drømmefanger
Make Power – Not War
Osloskolenes Fredsprisutstilling

Side 20: Film fra Sør

Filmvisninger
Kids With Cameras

Side 21: Filmer og miniforedrag

Side 22: Fredspristildeling

Side 23: Global Founding Partners

Side 24: Barn og unge

Side 25: Besøksstatistikk

Side 26: Besøk av fredsprisvinnere

Side 28: Styrets årsberetning

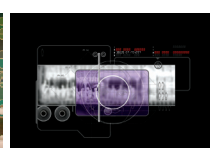
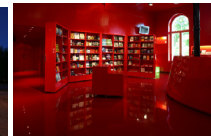
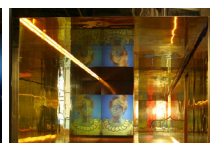
Side 30: Oversikt over ansatte

Side 31: Resultatregnskap

Side 32: Balanse per 31. desember

Side 33: Kontantstrømoppstilling

Side 36: Vedlegg – Høstprogram

Et utrolig første halvår er over for Nobels Fredssenter. 11. juni ble Fredssenteret åpnet til stor begeistring fra publikum og presse.

Fantastiske utstillinger i et nyrenovert hus var en stor inspirasjon for alle dem som begynte i den nye organisasjonen 1. april. Alle som arbeider her, synes det er et privilegium å få være med på oppstarten og utviklingen av en ny kulturinstitusjon. Og det gir en ekstra dimensjon når denne institusjonen arbeider med så viktige saker som Nobelprisvinnerne og deres arbeid, Alfred Nobel og krig, fred og konfliktløsning.

Men dette året har også vært en stor utfordring: Vi har utviklet en strategi, vi har gått grundig igjennom de økonomiske forutsetningene, vi har bygget en organisasjon, vi har planlagt og gjennomført mange nye utstillinger og et attraktivt sideprogram, vi har utviklet nettverk og lagt forutsetninger innenfor mange fagområder – vi har satt oss inn i kompliserte tekniske installasjoner. Og alt er gjort for å gi et bredt publikum et så godt tilbud som mulig.

Nobels Fredssenter er en ny turistattraksjon i Oslo. Det er stimulerende for oss å ta i mot et entusiastisk publikum, både enkeltpersoner og offentlige myndigheter, skoleelever, barn og voksne fra alle land og kulturer, konger, dronninger og journalister. Vårt mål er at våre besøkende skal inspireres av omgivelsene – men mest av fredsprisvinnerne og deres arbeid. Vi ønsker å gi spennende opplevelser som utfordrer hver enkelt og bidrar til økt innsikt.

Så er det også et privilegium som leder å få velge medarbeidere til en ny institusjon, ganske særlig når medarbeiderne er så bevisste på hvorfor de arbeider nettopp her. Som leder ser jeg medarbeidere som gir alt, og som er inspirerte i hverdagen – og jeg ser at omverdenen setter pris på det engasjement og den kunnskap staben på Fredssenteret har. Tusen, tusen takk til alle i Nobels Fredssenter for et flott år.

Et begivenhetsrikt første halvår ble avrundet med åpningen av utstillingen "Make Power – Not War" om IAEA og Mohamed ElBaradei. Foto: Sara Johannessen

Avslutningen av året innebar den første Fredsprisutdelingen for en fersk organisasjon. Det var en stor opplevelse som forsterket gleden og den viktige følelsen av å arbeide med noe vesentlig.

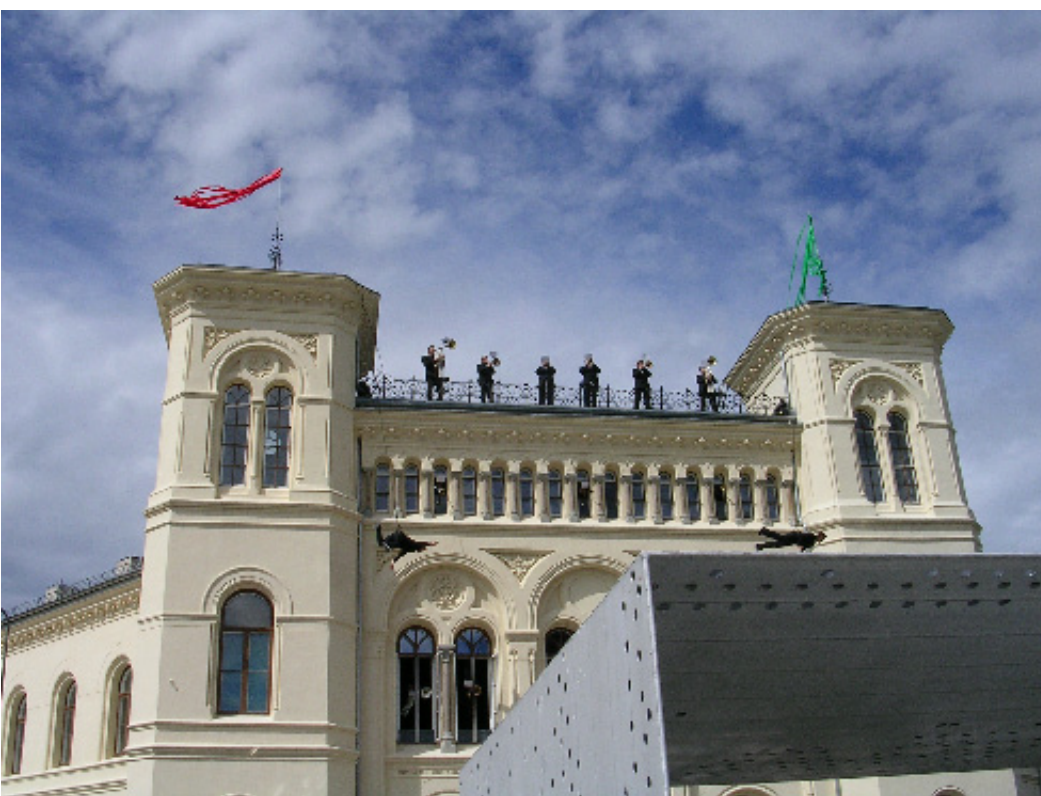
Dette spennende skjæringspunktet mellom samfunnsengasjement og kultur, er noe helt unikt for Nobels Fredssenter, vi er i en spesiell posisjon i norsk kulturliv, som vi skal utvikle videre.

Og samtidig som vi har utviklet og bygget i året som var, har vi samlet erfaring for kommende år. Jeg tror alle gleder seg til å kunne bruke referanser som er våre egne, til å kunne legge egne erfaringer til grunn både for avgjørelser og videre utvikling.

Som styreleder Geir Lundestad sier:
Ingen har startet et Nobels Fredssenter før.

Nå har vi gjort det – og ser frem til å bidra til den videre utviklingen med stor glede.

*Bente Erichsen
Direktør
Nobels Fredssenter*

Åpningen 11. juni var regissert av Bentein Baardsson. Sirkus Sapiens danset ned fasaden, mens det ble spilt på aida-trompeter og pauker. Dirigent Christian Eggen stod på toppen av Verdensportalen. Foto: Ingerid Bø

HM Kong Harald stod for den offisielle åpningen av Nobels Fredssenter.

Talerne var daværende statsminister Kjell Magne Bondevik, styreleder for Nobels Fredssenter Geir Lundestad, styreleder for Nobelstiftelsen Marcus Storch og vinner av Nobels fredspris 2004 Wangari Maathai. De ble alle introdusert av Nobelkomiteens formann Ole Danbolt Mjøs.

HM Kong Carl Gustav og HM Dronning Silvia av Sverige, HM Kong Harald og HM Dronning Sonja av Norge var til stede sammen med HKH Kronprins Haakon og HKH Kronprinsesse Mette-Marit av Norge og HKH Kronprinsesse Victoria av Sverige. Åpningen inngikk i det offisielle programmet for hundreårsmarkeringen av unionsoppløsningen mellom Sverige og Norge.

Åpningsseremonien ble regissert av Bentein Baardsson.

Åpningsmusikken var komponert av Håkon Berge, og det var første gang hele havnebassenget foran Oslo Rådhus ble brukt som konsertarena.

Både kanonene på Akershus Festning og Rådhusklokkene hørtes sammen med perkusjonister og Det Norske Solistkor i et musikalsk verk dirigert av Christian Eggen. Akrobater fra Sirkus Sapiens danset på fasaden.

Kong Harald klipper av silkebåndet og åpner dermed Fredssenteret for publikum. Foto: Håkon Mosvold Larsen

“As you walk through the halls of this center and reflect on the men and women who have been honored over the years, you will see your own thoughts, dreams and aspirations. Indeed a part of all of us is reflected here. As you see the challenges and opportunities, you too will be inspired to take action to make your world a more peaceful place.”

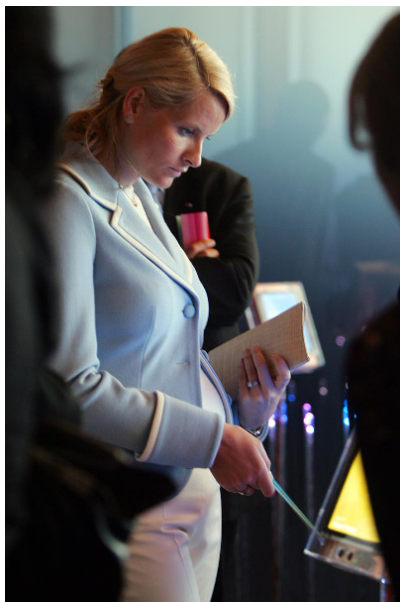
- Fra Wangari Maathais tale ved
åpningen av Nobels Fredssenter

De sju kongelige: Det svenske og det norske kongeparet på første rad, det norske kronprinsparet og den svenske kronprinsessen bak. Foto: Håkon Mosvold Larsen

FN-veteraner stod æresgarde i anledning åpningen.
Foto: Ingerid Bø

Kronprinsesse Mette-Marit lot seg fascinere av Nobels Hage.
Foto: Håkon Mosvold Larsen

Kongesjaluppen Stjernen kom for første gang inn med både den norske og den svenske kongen.
Foto: Lars Skjeggstad / Forsvarets mediesenter

GI FREDEN EN SJANSE

Nobels Fredssenter har i 2005 gjennomført sine første sju driftsmåneder. Til sammen ble det i perioden avviklet 27 offentlige arrangementer (miniforedrag, filmer og familiedager), 157 omvisninger for bedrifter/grupper, 23 arrangementer med eksterne arrangører og 104 pedagogiske opplegg og omvisninger for skoleklasser. I tillegg ble det åpnet seks utstillinger og arrangert daglige faste omvisninger i perioden juni til og med august samt i helgene i vintersesongen.

Nobels Fredssenter visjon er å bidra til fred. Vi skal presentere fredsprisvinnerne og deres arbeid, Alfred Nobel og Nobelsystemet, samt være et møtested for kunstneriske uttrykk, diskusjon og tanker omkring krig, fred og konfliktløsning.

Den interaktive og reaktive teknologien og det omfattende historiske arbeidet som er gjort, bidrar til å øke kunnskap om så vel fredsprisvinnerne og deres arbeid som Alfred Nobel. Dette gjør at senteret med rette både kan kalles et opplevelses- og kunnskapscenter.

DAVID ADJAYE

Den ghanesiskfødte arkitekten David Adjaye er en stjerne på den europeiske arkitekthimmelen. Han bor og arbeider i London, og er kjent for å variere uttrykkene i sine prosjekter. Han setter funksjon og følelse av opplevelse sammen til en helhet.

På Nobels Fredssenter har han utfordret offentlige verneplaner og har gjennom sterke farger og utradisjonell materialbruk skapt det han kaller manipulasjon av rom.

David Adjaye arbeider tett med kunstnere for å finne nye uttrykk, og for å skape et sterkere visuelt resultat. Skillet mellom kunst og arkitektur viskes dermed ut.

Selv sier han: "Jeg vil overgå det vanlige og skape noe ekstraordinært." På Fredssenteret har han skapt en verden der utstillingene er deltagende og publikum fysisk trer inn i alle opplevelsene, i stedet for å stå ved siden av og observere.

www.adjaye.com

David Adjaye anser Nobels Fredssenter som det mest prestisjefylte arbeidet han har utført.
Foto: Adjaye/Associates

Verdensportalen danner inngangen til senteret og til David Adjayes visjon om Fredssenteret: En verden uten grenser, et sted der bevisst bruk av farger, lyd, lys og bilder skal motivere og inspirere den besøkende til refleksjon over fred, krig og konfliktløsning.

Verdensportalen er en kunstnerisk fortolkning av verdenskartet uten grenser, fordi grenser ofte er årsak til konflikt. I stedet vises kartet gjennom en rekke sirkler som representerer byer der de fleste menneskene på jorda bor.

Portalen er laget av Norsk Hydro på Karmøy, av aluminium som opprinnelig skulle bli en gresk kanonbåt. Den ble avbestilt, og materialet brukes nå til langt fredeligere formål.

I perioder vil Verdensportalen være hos Hydro, men vil være på plass foran Fredssenteret hvert år i spesielle deler av året.

Verdensportalen om kvelden. Oslo Rådhus i bakgrunnen.
Foto: Timothy Soar / Adjaye Associates

REGISTERET

Registeret er en installasjon der hundrevis av opplyste hull danner en kunstnerisk framstilling av verdenskartet.

Lysene skifter mellom grønt og rødt for å illustrere at fred og konflikt er dynamiske prosesser. Legger du øret mot veggen, høres stemmer på 50 ulike språk som svarer på spørsmål som "Hva er det motsatte av konflikt?", "Hva betyr fred for deg?" og "Hvordan kan du bidra til fred?".

"Vi ville at opplevelsen helt fra begynnelsen av skulle kreve at den besøkende foretar seg noe. Senteret skal ikke være et passivt galleri. Denne delen engasjerer de besøkende ved at de blir oppfordret til å undersøke, legge hodet helt inntil de reflekterende, svarte veggene og lytte til alle stemmene," sier arkitekt David Adjaye.

Installasjonen er utført av den amerikanske datakunstneren David Small etter en idé av David Adjaye.

www.davidsmall.com

ÆRESTUNNELEN

I Ærestunnelen presenteres årets fredsprisvinner gjennom en kort dokumentarfilm.

Her vises også gullmedaljen som Norges første fredsprisvinner Christian Lous Lange fikk i 1921. Medaljen er designet av Gustav Vigeland og er utlånt fra Langes familie.

Pressekonferansen på Nobelinstituttet 7. oktober, der vinneren for 2005 ble offentliggjort, ble overført direkte i Ærestunnelen. Dette skjedde i samarbeid med NRK.

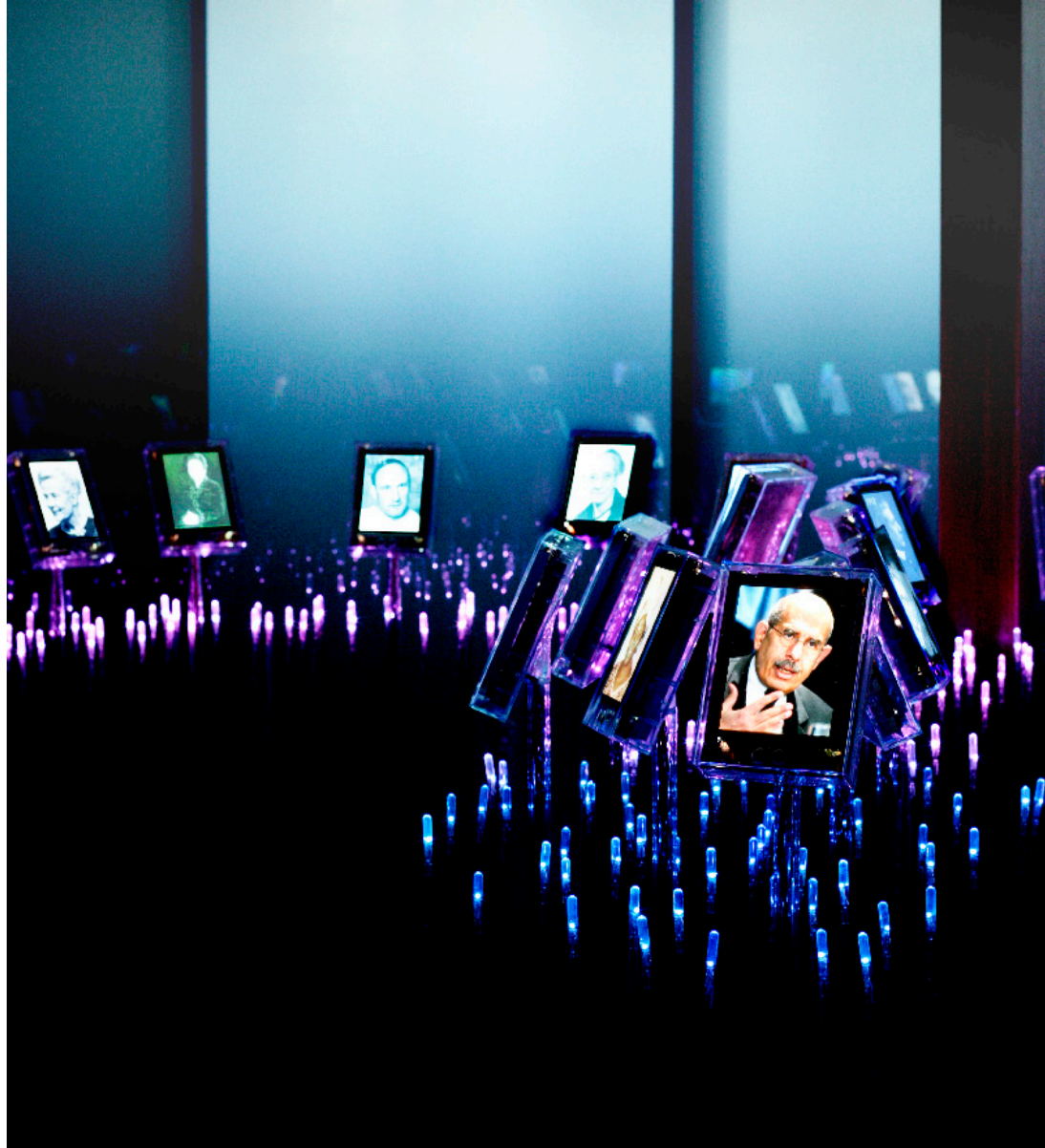

Registeret. Kunst møter publikum.
Foto: Timothy Soar / Adjaye Associates

Fredsprisvinner 2004, Wangari Maathai, ble den første som ble hyllet i Ærestunnelen.
Foto: Timothy Soar / Adjaye Associates

Dr Mohamed
ElBaradei slik
han fremstår i
Nobels Hage.
Foto: Virre Dahl

NOBELS HAGE

I denne blå hagen vises alle fredsprisvinnerne på 96 skjermer omgitt av 1000 lysdioder.

Les om din favorittvinner, gjenoppdag vinnere du har glemt, eller oppdag fredsprisvinnere du aldri har hørt om.

Totalt har 93 enkeltpersoner fått Nobels fredspris. 80 er menn og 13 kvinner. 21 av prisene er blitt gitt til organisasjoner.

Bevegelsessensorer i skjermene aktiverer tekst og bilder når du nærmer deg.

Installasjonen er skapt av David Small etter en idé av David Adjaye.

NOBELKAMMERET

I tårnrommet presenteres Alfred Nobels fantastiske liv i en magisk bok.

Utgangspunktet for de fem nobelprisene er Alfred Nobels testamente. Da han døde, var han en av Europas rikeste ungarer. Prispengene deles ut fra rentene på Nobels enorme formue.

Boken forteller blant annet om Alfred Nobels oppfinnelser og reiser og ikke minst hans fredsengasjement gjennom tekst, bilder, animasjoner og lyd.

Boken er laget av David Small. Tekstene og materiellet er produsert og samlet av historiker Ivar Libæk.

Ivar Libæk (til venstre) viser fram den magiske "Harry Potter-boka" til glede for små og store barn.
Foto: Nils Petter Dale

VEGGAVISEN

På fem store skjermer kan du navigere deg fram til opplysninger og fakta om blant annet Alfred Nobel, fredsprisvinnerne, Nobelsystemet, og om hvordan man får fredsprisen.

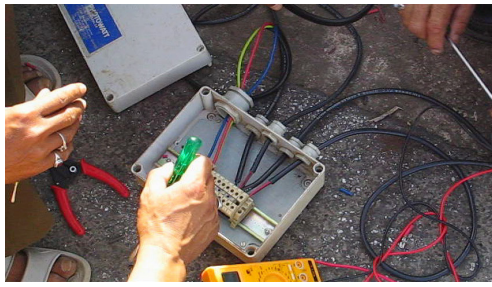
Den interaktive veggavisen gir en spennende innføring i de emnene som blir presentert rundt om på senteret gjennom bilder, tekst, videoklipp og animasjoner.

2700 artikler og 800 bilder gir den besøkende gode muligheter til å lære mer om årets fredsprisvinner og la seg inspirere og fascinere av sitater, taler og animasjoner.

Kunstneren bak den tospråklige installasjonen er David Small. Tekster, bilder og materiell er produsert og samlet av historikerne Asle Sveen, Ivar Libæk og Øivind Stenersen.

Veggavisen har fordypningsmuligheter for store og små. Foto: Nils Petter Dale

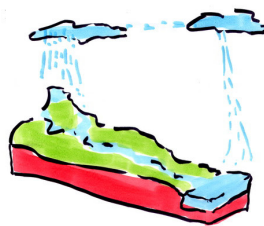

Vestbanen eies av staten, og Nobels Fredssenter kommer derfor inn under ordningen om utsmykking av offentlige bygg. I 2004 avholdt Utsmykkingsfondet en internasjonal konkurranse, som ble vunnet av Marjetica Potrč fra Slovenia. Vinnerutkastet "Sustainable Garden" ble imidlertid ikke godkjent av de antikvariske myndighetene.

Potrč videreutviklet derfor prosjektet og døpte det om til "Genesis". Hun tok solcellepanel med til Barefoot College i India og vindmøller og økologisk jordbruk til Catherine Ferguson Academy, en videregående skole for tenåringsmødre i sentrum av Detroit, USA. Arbeidet med de bærekraftige samfunnene er uttrykt kunstnerisk gjennom en videoinstallasjon i trappen ned fra andre etasje.

Installasjonen viser mulighetene lokalsamfunn har til å dekke energibehov gjennom å kombinere lokal kunnskap med avansert teknologi. Potrč ønsker å vise hvordan bruken av fornybare energikilder kan føre til økt levestandard for små samfunn og i enkeltfamilier, og dermed bidra til velferd lokalt og mer rettferdig ressursforvaltning globalt.

www.potrc.org

Utsnitt fra videoinstallasjonen. Foto: Marjetica Potrč

Dalai Lama og Geir Lundestad finner en bok om Desmond Tutu i butikken. Foto: Håkon Mosvold Larsen

Vareutvalget i butikken er stort, men felles for alle produktene er at de har en historie, og at de ofte representerer konfliktområder som har blitt tildelt fredsprisen. Foto: Knut Falch

Den røde resepsjonen er laget for å vekke opp den besøkende før man går inn i David Adjayes magiske verden. Foto: Erlend Aas

I den røde butikken i Nobels Fredssenter finner du gaver for enhver anledning og i alle prisklasser. Bøker og produkter med historie og eget design kjennetegner vareutvalget.

Utvalget i butikken fornyer seg i takt med endringene i utstillingene på senteret, og er utviklet for å ha et eget særpreg.

Butikken har et bredt utvalg bøker om Nobels fredspris og fredsprisvinnerne. Annen litteratur om fredsarbeid og konfliktløsning har også sin naturlige plass i hyllene. Vi tilbyr fagbøker, gavebøker og faktabøker for både barn, unge og voksne.

Smykker fra Kenya, fruktfat av resirkulerte trailerdekk fra Syria, leker av gjenvunnet metall fra Madagaskar, bekymringsdukker fra Guatemala og skinnprodukter fra Nagaland i India er eksempler på andre enkeltprodukter som har preget butikken den første sesongen.

IFAT-merket (International Fair Trade Association) ble lansert på Verdens sosiale forum i Mumbai i januar 2004. Det støtter fattige og marginaliserte produsenter og bidrar til økt likhet i den internasjonale handelen. Flere produkter på Fredssenteret bærer dette merket.

I tillegg til å være gavebutikk er det røde rommet også resepsjon og billettskranke for senteret.

Pascal Dupuy åpnet sitt første konditori i Tollbugata 11 i Oslo i juni 1995.

Da avdelingen på Nobels Fredssenter åpnet 11. juni i fjor, ble det den femte avdelingen Pascal driver.

I utviklingen av det kunstneriske uttrykket i kaféen samarbeidet Adjaye med den engelske maleren Chris Ofili. Oppførelsen av veggmaleriet *Earth Major Minor in Yellow and Green* er finansiert av Sparebankstiftelsen DnB NOR.

www.pascal.no

Pascals himmelske kaker og Chris Ofilis veggmaleri er hovedingrediensene på Café de la Paix. Foto: Byggenytt

Toghallen og Galleriet er Fredssenterets to temporære utstillingsområder, på til sammen 500 kvadratmeter.

Installasjonen Triptych of Hope stod i Toghallen fra åpningen 11. juni til februar 2006.

I Galleriet i andre etasje ble det i 2005 vist seks utstillinger med varierende tematikk og uttrykk.

I tillegg har det vært vist to mindre utstillinger i andre rom i senteret.

HÅPETS TREDELING

Den tredelte installasjonen Triptych of Hope av det norske kunstnerkollektivet Talking Piece stod i Toghallen i de første åtte månedene etter åpning.

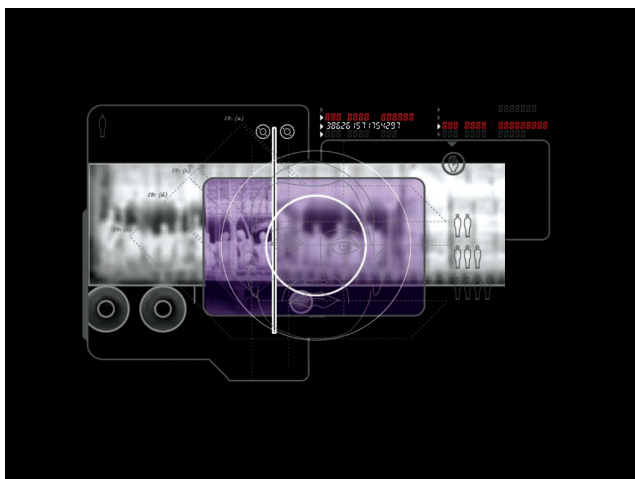
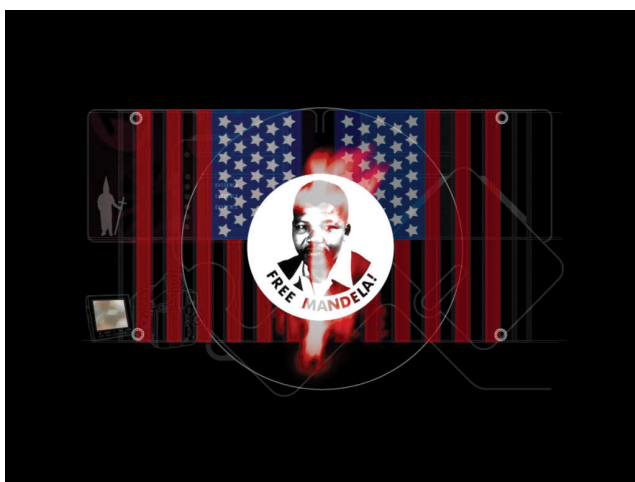
Installasjonen var i stor grad finansiert av Norge 2005, og tok derfor også for seg unionsoppløsningen mellom Norge og Sverige i tillegg til fredsprisrelaterte konflikter i blant annet Guatemala, Burma, Tibet og Sør-Afrika.

I det første kammeret ble fordommer, uvilje og hat presentert gjennom sitater hentet fra internasjonal politikk, kvinnekamp og religionskamp.

I det andre kammeret ble kamp for like rettigheter belyst fra ulike perspektiver for å illustrere at ingen konflikter er like, og at veiene til fredelig løsning er mange og ofte lange.

I siste kammer flagret sommerfugler dekket med flagg og tok farger og symboler fra hverandre. Dette symboliserte verdien av dialog og kulturutveksling. Den besøkende gikk dermed fra håpløshet, via økt forståelse av konflikters dynamikk til håp og optimisme.

Talking Piece består av Sondre Abel, Sven A. Skjæret, Christian Ebbesen, Jørn O. Jøntvedt, Ståle Larsen, Ole Henrik Moe, Sondre Sommerfeldt og Marius Watz.

Utsnitt fra Håpets tredeling.

Foto øverst: Nils Petter Dale. Øvrige bilder: Talking Piece

Fredssenteret har gjennom varierende utstillinger, miniforedrag, filmer og familiedager, hatt en stor aktivitet i sitt første år. Hvert prosjekt er gjennomført med bidrag fra forskjellige samarbeidspartnere, noe som har gitt senteret et stort nettverk og bred erfaring.

Nobels Fredssenter har i perioden arbeidet tett med en lang rekke miljøer innenfor norsk kultur- og samfunnsliv. Blant annet har senteret samarbeidet med Film fra Sør, Norsk Filminstitutt, Oslo Kinomateografer, Holocaust-senteret, Wergelands hus på Eidsvoll, UNESCO-kommisjonen Norge, Institusjonen Fritt Ord, NUPI, PRIO og Museumsforbundet. Fredssenteret har også knyttet kontakter med en rekke europeiske kulturinstitusjoner.

Interessen fra både sponsorer og andre, for å bruke Fredssenteret som møtested og til ulike arrangementer, har vært langt større enn forventet. Alle som ønsker å bruke Fredssenteret til et arrangement, må også legge et besøk med omvisning inn i planene.

Fredssenteret har i 2005 måttet si nei til flere forespørsler om større arrangementer, fordi installasjonen i Toghallen ikke kunne flyttes midlertidig. For 2006 planlegges en rekke store seminarer med forskjellige samarbeidspartnere.

Fra åpningen 11. juni fram til nyttår fikk 157 bedrifter og 104 skoleklasser omvisning på Fredssenteret.

I samme periode ble det avholdt 23 arrangementer der eksterne aktører brukte de tilgjengelige lokalene i Toghallen, Verdensrommet og Byrommet. Det var også flere arrangementer i butikken og utenfor inngangen.

Toghallen er klar for konferanse. Foto: Kirsti Svenning

Klokken i resepsjonen er en sveitsisk jernbanelokke som er Sveits' gave til Norge i anledning unionsoppøsningen. Foto: Nils Petter Dale

Tibetanske dansere feirer Dalai Lama på hans 70-årsdag 6. juli. Foto: Kirsti Svenning

UTSTILLINGER I GALLERIET

Fredssenteret som institusjon kan i liten grad sammenlignes med eksisterende institusjoner fordi virksomhetsområdet ligger i skjæringspunktet mellom kunst, kultur og politikk.

Eksisterende muséer i Oslo ble valgt som referanse i forhold til besøkstall og organisasjon, men styret er av den oppfatning at en relevant vurdering/evaluering av Nobels Fredssenter først kan finnes sted etter det første fulle driftsåret, med andre ord i årsskiftet 2006/07.

For å skape kontinuerlig interesse, for å sikre gjenbesøk og aktualitet må utstillingene endres. For å skape dynamikk må innholdet i utstillingene være kontrastfylte, og ta høyde for sesongvariasjoner med hensyn til målgrupper og publikum.

Det ble utviklet en programflate for Toghallen og Galleriet for 2005-2006. Den beskriver hvilke utstillinger/installasjoner som skal vises og for hvilken periode. Hver utstilling har vært definert som et prosjekt under ledelse av prosjektsjef, med eget budsjett og freelance prosjektmedarbeidere (scenografi, lysdesign, kunst, oversettelser osv.).

Det er i perioden etablert en tenkegruppe med engasjerte mennesker fra relevante miljøer. Gruppen rådgir direktør og prosjektsjef i utviklingen av Nobels Fredssenters programflate, både når det gjelder innhold og form.

Deltakerne i gruppen var i 2005 Erling Sandmo, Margret Olin, Benedicte Sunde og Mats Berdal. Knut Olav Åmås deltok også i gruppen, men trådte ut pga jobbskifte. Gruppen har i perioden hatt tre møter.

RESPONSUTSTILLING

Utstillingsperiode: 11. juni – 20. juni

Veggene i Galleriet ble fylt med postkort der de besøkende svarte på spørsmålene "Hva er det motsatte av konflikt?", "Hvordan bidrar du til fred?" og "Hva betyr fred for deg?"

Utstillingen var en del av åpningen av hele Nobels Fredssenter 11. juni.

Wangari Maathai bidrar med sine tanker om fred i responsutstillingen. Foto: Simen Myrberget

VIS ANSIKT! CONTROL ARMS

Utstillingsperiode: 22. juni – 28. august

I samarbeid med Amnesty International Norge.

Fotoutstillingen var en del av en verdensomspennende kampanje for en internasjonal bindende avtale om salg av håndvåpen. Kampanjens mål er å samle inn bilder av en million mennesker som støtter arbeidet med å få på plass en slik avtale. Bildene skal presenteres for FN høsten 2006. I utstillingen kunne publikum delta i kampanjen for en internasjonal avtale ved å gi sitt selvportrett til Amnesty International via et webkamera i utstillingen. Om lag 8000 besøkende ga sitt ansikt til aksjonen.

Tekst og bilder: Amnesty International Norge

Utforming av rom: Kristin Bredal

Grafisk design: Studio 5 Dekor

Utstillingsåpning 22. juni av tidligere fredsprisvinner Jody Williams som fikk prisen sammen med Den internasjonale kampanjen mot landminer i 1997.

Siri Dannevig og Jostein Gaarder gir ansikt til Amnestys kampanje mot håndvåpen. Amnestys Kaja Glomm til venstre. Foto: Erlend Aas

Fra utstillingen. Foto: Erlend Aas

DEN HUMANITÆRE NANSEN

Utstillingsperiode: 30. august – 13. september

I samarbeid med Nansen-komiteen og Norsk Billedhoggerforening presenterte Nobels Fredssenter vinneren av konkurransen om et nytt Fridtjof Nansen-monument som skal stå ved Oslo Rådhus. I tillegg viste utstillingen Nansens egne bilder fra Sibir, en dokumentarfilm om den humanitære Nansen og alle skulpturutkastene. Svenske Thomas Quarsebo vant konkurransen med skulpturen "Passeport Nansen".

Tekst: Nobels Fredssenter

Utforming av rom: Norsk Billedhoggerforening

Grafisk design: Uniform

Åpning: 30. august ved Thorvald Stoltenberg og Tor Bomann-Larsen

Utkastene til Fridtjof Nansen-monument som skal stå på vestsiden av Oslo Rådhus. Foto: Kirsti Svenning

BERTHA VON SUTTNER: ET LIV FOR FRED

Utstillingsperiode: 15. september – 20. oktober

I samarbeid med Den Østerrikske Ambassade. Utstillingen viste et portrett og to kunstneriske fortolkninger av Bertha von Suttner som fikk fredsprisen i 1905.

Tekst og bilder på lerret: Den Østerrikske Ambassade, oversatt av Nobels Fredssenter. Kunstnerisk utforming og tekstilarbeider ved Ane Motzfeldt. Bilder (silketrykk på aluminium) av Marianne Tjønn.

Åpning 15. september ved filmskaperen Margret Olin og musikk av Simone.

Ett av Ane Motzfeldts tekstilarbeider om Bertha von Suttner.
Foto: Håkon Mosvold Larsen

DRØMMEFANGER

Utstillingsperiode: 23. oktober – 8. desember

I samarbeid med FOKUS og NRKs TV-aksjon Drømmefanger.

Utstillingen har fått samme navn som årets TV-aksjon – Drømmefanger med temaet Vold mot kvinner internasjonalt.

Utstillingen viste fotografi av Rune Eraker fra Maya-kultur og et kvinnefengsel i Santa Teresa i Guatemala. Fotografen Rune Eraker har brukt de siste 15 årene på å reise til krise- og konflikt-rammede områder verden rundt.

*Utforming av rom ved Christine Lohre.
Tekster av Tiril Rem.*

Utstillingsåpning søndag 23. oktober av menneskerettighets- og urfolksforkjemperen Rosalina Tuyuc, lederen i enkeorganisasjonen Conavigua. Hun var den første indianerkvinnen i kongressledelsen, og arbeider aktivt med fredsprosessen i Guatemala.

Kronprins Haakon åpnet TV-aksjonen "Drømmefanger" og hilste på Rosalina Tuyuc og hennes datter som åpnet utstillingen. Foto: Ørn E. Borgen

Kvinner i varetektsfengsel i Guatemala.
Bilde fra utstillingen. Foto: Rune Eraker

MAKE POWER – NOT WAR

Utstillingsperiode: 11. desember 2005
– 13. april 2006

I samarbeid med Dagbladet Magasinet og Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI).

Fotoutstilling om årets fredsprisvinnere
Det Internasjonale Atomenergibyrået (IAEA)
og dets generaldirektør Mohamed ElBaradei.

Fotograf: Jørn Moen, Dagbladet.

Tekst: Morten Bremer Mærli, NUPI.

Utforming av rom: Christine Lohre.

Åpning 11. desember av generaldirektør Mohamed ElBaradei, som i sin tale sa at Fredssenteret er et svært viktig utgangspunkt for enkeltmenneskers engasjement. Ved åpningen sang Anne Grete Preus Jens Bjørneboes "Vise om Hiroshima" til ære for fredsprisvinnerne 2005.

Fredsprisvinner Mohamed ElBaradei foran noen av bildene i utstillingen om ham selv og organisasjonen han leder.
Foto: Sara Johannesen

Mohamed ElBaradei i bilen sammen med sin faste sjåfør.
Bilde fra utstillingen. Foto: Jørn H. Moen

OSLOSKOLENES FREDSPRISUTSTILLING

Utstillingsperiode: 7. – 18. desember

Sju osloskoler ble invitert til å lage elevarbeider om krig, fred og konfliktløsning som en hyllest til årets fredsprisvinner. Utstillingen skjedde i samarbeid med Nobelinstituttet. Barna bruker dukker, masker, kollasj, skulpturer, tekstilinstallasjoner og andre teknikker for å vise hvor viktige det er å engasjere seg for nedrustning, fred og frihet. Totalt 220 barn mellom 6 og 15 år fra sju skoler deltok. De sju skolene som laget kunstverkene, var Bjølsen, Bjørnholt, Jeriko, Kastellet, Lilleborg, Oslo musikk- og kulturskole.

Formgiver: Marte Moen Danielsen.

Åpning 7. desember av Kjersti Gullvåg i Pysjpopbaluba, NRK Barne-TV.

Fredsprisvinnerne 2005, styreleder i IAEA Yuikya Amano og generaldirektør Mohamad ElBaradei møter barna i Oslo skolenes fredsprisutstilling. Foto: Sara Johannesen

FILM FRA SØR FESTIVALEN - SE VERDEN FRA EN ANNEN VINKEL

7.-15. oktober 2005

Daglige visninger på Nobels Fredssenter
kl 15.00 og 17.00.

Følgende filmer ble vist:

Born into Brothels: India/USA, regissører:
Zana Briski og Ross Kauffman, 2004.
Born into Brothels er en fotografisk reise
gjennom Calcuttas Red-light district der barn av
prostituerte forteller om sine håp og drømmer i en
tøff hverdag.

3 Rooms of Melancholia: Tsjetsjenia/Finland,
regissør: Pirjo Honkasalo, 2004.
En vakker og poetisk beretning om hvordan
krigen i Tsjetsjenia har påvirket barn psykisk på
begge sider av konflikten.

The Devil's Miner: Bolivia/Tyskland, regissør
Richard Ladkani, 2005.
En imponerende og vakker dokumentarfilm om
hverdagslivet til 14-årige Basilio Vargas og hans
12-årige bror Bernardino, som arbeider i en
sølvmine i Cerro Rico i Bolivia som ble åpnet for
flere hundre år siden.

Cruel War Stories: Kongo-Brazzaville,
regissører: Ibèa Antondi og Karim Miskè.
Et uvanlig synspunkt på krigene i dagens Afrika.
Filmen viser krigens grusomheter, gjennom bruk
av metaforer, uten å vise bilder av vold.

House of Love: Namibia, regissør Cecil
Moller, 2001.
Havna i Welvis Bay i Namibia fungerer som et
fengsel for en gruppe kvinner, tvunget inn i pros-
titusjon. Mens de venter på sjømennene som en
sjelden gang kommer til havna, har de ingenting
annet å se frem til enn aids. Filmen skildrer deres
historier, deres daglige kamp og deres håp om
tilgivelse.

Zimbabwe, From Liberation to Chaos,
Zimbabwe, regissør Michael Raeburn, 2003.
Filmen skildrer hendelsene som siden 2000 har
kastet Zimbabwe inn i sosialt kaos og økonomisk
kollaps.

Foto: Manik/Film fra Sør. Fra utstillingen Kids with Cameras

KIDS WITH CAMERAS

Utstillingsperiode 7. oktober – 30. november

Fotoutstillingen Kids with Cameras var en
samproduksjon mellom Nobels Fredssenter og
Film fra Sør. Utstillingen er resultatet av fotograf
Zana Briskis møte med barn av prostituerte i
Calcutta. I den Oscar-vinnende dokumentarfilmen
Born into Brothels oppsøker den amerikanske
fotografen Zana Briski barn i Calcuttas Red light
district. Hun utstyrer ungene med hvert sitt
kamera, og oppfordrer dem til å dokumentere
sine liv og omgivelser. Resultatet er Kids with
Cameras-utstillingen, som har fått stor opp-
merksomhet verden over. Bildene var undrende,
eksperimentelle, konkrete og ikke minst fargerike
portretter av en lukket verden.

Utstillingen var montert i Registeret og var
derfor gratis å se. Parallelt ble filmen *Born into
Brothels* vist i Norge under festivalen, blant
annet på Nobels Fredssenter.

Formgiver: Marte Moen Danielsen.

Åpning 6. oktober av generalsekretær i Redd
Barna, Gro Brækken.

www.filmfrasor.no

VERDENSØYET

Filmrommet Verdensøyet brukes aktivt til visning av ulike filmer. Det ble tidlig programmert et sett sløyfer av minidokumentarer om fredsprisvinnerne og Nobelåret. Publikum bruker rommet aktivt, og viser begeistring for filmtilbudet.

Med Film fra Sør som hovedsamarbeidspartner ble det arrangert én filmvisning per måned. I løpet av festivalperioden i oktober viste vi seks filmer, med to daglige visninger, til sammen 18 visninger.

Det er ofte fullt i filmrommet Verdensøyet.
Foto: Nils Petter Dale

MINIFOREDRA

Utstillinger i alle rom vanskeliggjorde store arrangementer i 2005. Derfor ble det tidlig bestemt at vi skulle satse på småskalaarrangement.

1. september forelå et høstprogram som ble utarbeidet under ledelse av prosjektsjefen. Det var utarbeidet med følgende føringer:

- Tre miniforedrag à 20 minutter i måneden, på torsdager kl 17.00. Miniforedragene skulle reflektere innholdet i utstillingene og holde høy faglig kvalitet og oppleves som attraktive av publikum.
- Familiedag kl 13.00 hver første søndag i måneden.
- Filmvisning i samarbeid med Film fra Sør én torsdag i måneden kl 17.00.

Miniforedragene ble i all hovedsak avholdt i Verdensrommet, med varierende antall tilhørere (fra seks til om lag 70).

Vi kommer til å videreføre dette tilbudet i 2006.

Kunstneren Trond Botnen med fredsprisdiplomene for 2005. Foto: Kirsti Svenning

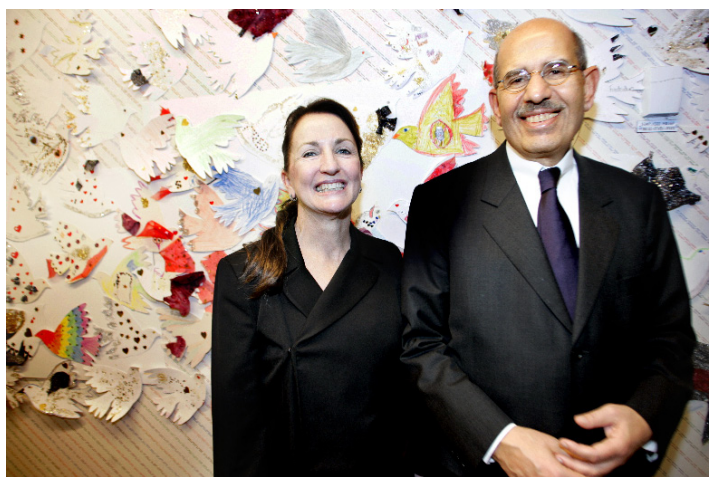
I forbindelse med annonsering og tildeling av Nobels fredspris var det stor aktivitet på Nobels Fredssenter.

Samme dag som annonsering av årets vinner, fredag 7. oktober, ble både Nobels Hage og Veggavisen oppdatert med tekster om de nye vinnerne. Selve annonseringen på Nobelinstituttet ble direkteoverført i Ærestunnelen, og filmen ble redigert ferdig i løpet av helgen.

8. oktober ble årets fredsprisdiplom, laget av billedkunstneren Trond Botnen, presentert i Verdensrommet.

Sammen med miniforedrag av Geir Lundestad og Ole Danbolt Mjøs om fredsprisen og Det internasjonale atomenergibyrået, ble dette en fin markering av årets offentliggjøring. Det var stor interesse fra publikum og presse for Nobels Fredssenter hele denne helgen.

I forbindelse med selve tildelingen laget vi en egen utstilling om årets vinner. Utstillingen "Make Power – Not War" var et samarbeid med Dagbladet og NUPI. Den ble åpnet av Mohamed ElBaradei selv 11. desember.

En fersk fredsprisvinner. En lykkelig Mohamed ElBaradei sammen med kona Aida foran fredsduer laget av barn som har besøkt Nobels Fredssenter. Foto: Sara Johannesen

Publikumsresponsen var svært god for denne utstillingen, og vi vil derfor også lage en utstilling om årets vinner i 2006.

I forbindelse med den verdensomspennende tv-overføringen av Nobelkonserten fra Oslo Spektrum intervjuer programlederne for konserten årets vinner.

Denne gangen var det Hollywood-skuespillerne Salma Hayek og Julianne Moore som foretok intervjuet. Opptakene fant sted i Toghallen i Nobels Fredssenter.

Salma Hayek, Mohamed ElBaradei, Sami Hayek (Salma Hayeks bror) og Julianne Moore i resepsjonen på Nobels Fredssenter. Foto: Kirsti Svenning

KMPG er et av verdens ledende revisjons- og rådgivningsselskaper med over 100 000 ansatte i 150 land. KPMG Norge består av rundt 700 medarbeidere ved 22 kontorer, fra Kristiansand i sør til Alta i nord. KPMG er et ledende revisjons- og rådgivningsselskap som har som målsetting å skape verdier av kunnskap for sine kunder, ansatte og kapitalmarkedet. De er en del av et globalt nettverk som ser alle ressurser i sammenheng. I KPMG er medarbeiderne inndelt i bransjegrupper på tvers av tjenesteområder og landegrenser.

TELENOR er den største tele- og kommunikasjonsaktøren i Norge, og har betydelige mobile operasjoner internasjonalt. Videre utvikling av mobilvirksomheten er sentralt i konsernets posisjonering som internasjonal aktør i telekombransjen. Telenors visjon er idéer som forenkler. Dette betyr at Telenor skal være en drivkraft i å fornye, utvikle og lansere nye løsninger som forenkler kundens hverdag.

HYDRO er et energi- og aluminiumselskap etablert i 1905. Med 36 000 medarbeidere og virksomhet i nær 40 land, er Hydro en ledende produsent av olje og gass til havs, verdens tredje største integrerte leverandør av aluminium og en pioner i fornybar energi og energieffektive løsninger. På terskelen til de neste 100 år bygger de videre på sin evne til å skape livskraft for kunder, partnere og samfunnet som helhet.

DnB NOR er Norges største finanskonsern og tilbyr finansielle produkter og tjenester blant annet innenfor utlån og innskudd, fond og kapitalforvaltning, livsforsikring og pensjonssparing, betalings- og finansieringstjenester, eiendomsmegling og tjenester knyttet til penge- og kapitalmarkedet.

LEIF HØEGH STIFTELSE ble etablert i 1962 av Leif Høegh (1896–1974) som grunnla skipsrederiet Leif Høegh & Co i 1927. Leif Høegh var engasjert i politikk, sosial utvikling og fredssaken, og spesielt “Atlantic Bridge”.

Stiftelsen Nobels Fredssenter har mottatt økonomisk støtte fra flere ulike instanser. Blant annet har vi mottatt overskuddet fra salget av minnemynter gjennom **Norges Bank**. Alle disse bidragene har gjort det mulig for oss å virkeliggjøre prosjektet om opprettelsen av Fredssenteret.

Sparebankstiftelsen DnB Nor har finansiert Chris Ofillis veggmaleri i Café de la Paix der Pascal serverer sine kakekunstverk.

Norge 2005 har støttet utviklingen av installasjonen Håpets Tredeling som stod i Toghallen fra åpningen fram til 19. februar 2006.

I 2005 tilbød Nobels Fredssenter ni pedagogiske opplegg for ulike klassetrinn. Disse involverer aktiviteter som stimulerer elevenes engasjement og utfordrer eksisterende fordommer. Oppleggene ble utarbeidet i henhold til gjeldende læreplaner.

GENERELL OMVISNING

For alle. 40 min.

Hvem var Alfred Nobel, og hvorfor ville han donere hele formuen sin til internasjonale priser? Hvilken betydning har fredsprisen hatt for kriger og konflikter i verden?

DEN HUMANITÆRE FRIDTJOF NANSEN

For alle. 90 – 120 minutter. Humanitært arbeid.

Hvorfor fikk Fridtjof Nansen Nobels fredspris? Dette opplegget handler om Nansen med vekt på hans innsats for mennesker i nød.

WYLA FRA DET YTRE ROM

For 1.–3. klasse. 70 min. Menneskerettigheter.

Møtet med Wyla fra det ytre rom skal få elevene til å reflektere over grunnleggende menneskerettigheter og lære om menneskeverd og egne rettigheter.

ENGASJERE MEG? KANSKJE DET NYTTER?

For 7.–10. klasse. 120 min. Menneskerettigheter.

Nytter det å engasjere seg for en fredeligere verden? Vil det ha noen betydning for samfunnet at du engasjerer deg for menneskerettigheter?

I MITT LAND SKAL DET VÆRE LOV Å...

For 7.–10. klasse. 120 min. Menneskerettigheter.

Hvilke grunnleggende menneskerettigheter ville du ha lagt spesielt vekt på dersom du skulle bygge opp et samfunn fra grunnen av?

ER DU EN SJIRAFF ELLER EN HYENE?

For 7.–10. klasse/videregående skole.

120 min. Konfliktløsning/samtaleteknikk.

Elevene får erfare hva som kan ligge bak en konflikt, hvor viktig kommunikasjon og dialog er som verktøy og også trenes til å sette seg inn i andres situasjon.

KAMPEN FOR LIKE RETTIGHETER

For 9.–10. klasse og videregående skole.

120 min. Krig, fred og konfliktløsning.

Hva er en konflikt? Hva gjør at konflikter utvikler seg forskjellig? Hva bidrar til å hindre kommunikasjon? Og hva er egentlig en rettighet?

HVA HAR FREDSPRISVINNERNE GJORT FOR Å FREMME MENNESKE-RETTIGHETER?

For 10. klasse/videregående skole. 120 min.

Menneskerettigheter.

Elevene arbeider med ulike menneskerettighetsforkjemperer og skal reflektere over grunnleggende menneskelige behov.

KAN KONFLIKTER LØSES?

For alle. Videregående skole 120 min.

Konfliktløsning.

Hvordan løser du dine konflikter? Hvilke virkemidler bruker du for å få det som du vil? Hvilke virkemidler brukes i fredsbyggingsarbeid på samfunnsnivå?

FAMILIEDAGER

4. september:

Lek og lær om Nansen.

2. oktober:

Møt Wyla fra det ytre rom! Barna reflekterer over grunnleggende menneskerettigheter og lærer om menneskeverd. Hva må barn ha for å ha det bra?

6. november:

Drømmefanger – tanker om fred. Barna lager egne drømmefangere og tenker på hva fred betyr.

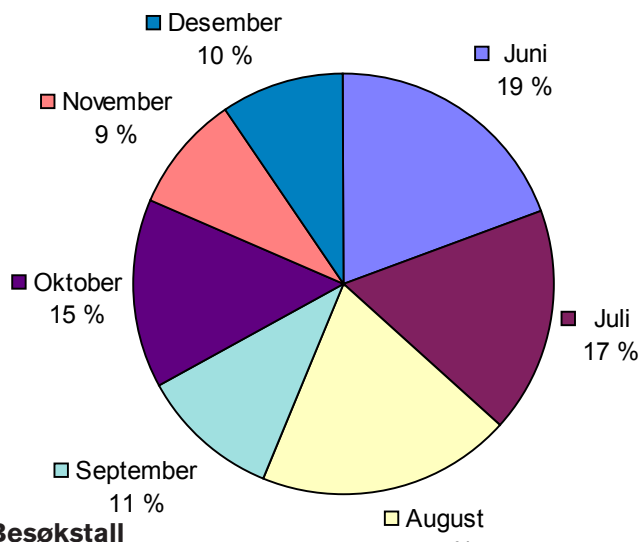
4. desember:

En verden uten atomvåpen. På en enkel og motiverende måte får barna lære om hvor viktig det er å fjerne atomvåpen og å ruste ned.

Fra og med åpningen 11. juni til og med 31. desember hadde vi 53 877 besøkende.

Besøksstatistikken er fordelt som følger:

Publikumsfordeling 2005, måneder

Besøkstall

Måned	Sum	Prosent
Juni	10 475	19 %
Juli	9 268	17 %
August	10 481	19 %
September	5 789	11 %
Oktober	7 871	15 %
November	4 860	9 %
Desember	5 133	10 %

På familiedagen 4. desember ble den nye fredsprisvinneren feiret med flammesjonglering.
Foto: Heidi Sofie Kvanvig

Interesserte besøkende leser om fredsprisvinnerne i Nobels Hage. Foto: Håkon Mosvold Larsen

Nobels Fredssenter ligger på gamle Vestbanen sentralt plassert i Oslo. Sju fredsprisvinnere besøkte Fredssenteret i 2005. Foto: Erlend Aas

10. juni. Nelson Mandela. Fredsprisvinner 1993. Til venstre for Mandela er direktør Bente Erichsen, prosjektleder for opprettelsen av Nobels Fredssenter Grete Jarmund, sekretær i Nobelkomiteen og styreleder på Nobels Fredssenter Geir Lundestad. Til høyre formann i Nobelkomiteen Ole D. Mjøs. Foto: Håkon Mosvold Larsen

11. juni. Wangari Maathai. Fredsprisvinner 2004. Foto: Simen Myrberget

15. juni. Hans Hellighet den 14. Dalai Lama. Fredsprisvinner 1989. Geir Lundestad og Bente Erichsen følger interessert med.
Foto: Håkon Mosvold Larsen

22. juni. Jody Williams. Fredsprisvinner 1997.
Foto: Erlend Aas

22. august. Rigoberta Menchù Tum. Fredsprisvinner 1992. Foto: Kirsti Svenning

10. desember. Mohamed ElBaradei. Fredsprisvinner 2005.
Foto: Sara Johannesen

2. september. Norman Borlaug. Fredsprisvinner 1970.
Foto: Trond A. Isaksen

Stiftelsen Nobels Fredssenter er lokalisert på Vestbanen, Brynjulfs Bulls plass 1, 0250 Oslo.

Styret har i 2005 hatt følgende sammensetning:

Geir Lundestad, direktør Nobelinstituttet, styreleder

Sissel Rønbeck, assisterende direktør Riksantikvaren, medlem Nobelkomitéen (nestleder)

Åke Altéus, viseadministrerende direktør, Nobelstiftelsen, Stockholm

Svante Lindqvist, direktør, Nobelmuseet, Stockholm

Anniken Thue, seniorrådgiver, Nasjonalmuseet

Det er avholdt 7 styremøter i 2005.

Nobels Fredssenter ble åpnet 11. juni 2005 av H.M. Kong Harald, med den norske og svenske kongefamilien til stede. Til stede var også representanter fra regjeringen, Nobel-systemet samt Nobelprisvinner Wangari Maathai. Bentein Baardson var kunstnerisk ansvarlig for åpningsarrangementet.

Med åpningen avsluttet prosjektleder Grete Jarmund og hennes stab et flerårig arbeid med å etablere en ny kulturinstitusjon Norge. Prosjekt-arbeid og innhold er finansiert av sponsorer, Vestbanebygningen er rehabilitert av Statsbygg.

Direktør Bente Erichsen tiltrådte 1. april og tilrettela for overgangen til en driftsorganisasjon samt programmering etter åpningen.

Arkitekt David Adjayes utstillingskonsept har vakt stor begeistring både nasjonalt og internasjonalt. Senterets faste installasjoner Nobels Hage, Veggavisen og Boken om Alfred Nobel, utarbeidet av David Adjaye og David Small, er blitt sentrale attraksjoner. Installasjonen "Triptych of Hope", av det norske kunstnernettverket Talking Piece, har stått i Toghallen siden åpningen.

Fra juni 2005 har det vært fem utstillinger i Galleriet, med ulike samarbeidspartnere:

(1) Control Arms – En fotoutstilling om behovet for en internasjonal avtale for å regulere handel med håndvåpen, i samarbeid med Amnesty International.

(2) Den humanitære Nansen, i samarbeid med Nansen-komitéen og Norsk Billedhoggerforening, (3) Bertha von Suttner – et liv for fred, i samarbeid med Østerrikes ambassade, (4) Drømmefanger – Vold mot kvinner i Guatemala, i samarbeid med FOKUS og NRK/TV-aksjonen; og (5) Make Power – Not War, om fredsprisvinnerne i 2005, IAEA og Mohamed El Baradei, i samarbeid med Dagbladet Magasinet og NUPI.

I tillegg er det produsert to mindre utstillinger: Fotoutstillingen "Kids with Cameras", i samarbeid med Film fra Sør, og Oslo skolenes fredsprisutstilling, i samarbeid med syv oslo-skoler og Nobelinstituttet.

I tilknytning til utstillingene har det vært arrangert miniforedrag og filmvisninger hver torsdag. Nobels Fredssenter var også nytt visningssted for Film Fra Sør-festivalen i oktober med daglige visninger.

I løpet av de seks første driftsmånedene har 54.000 besøkende løst billett, og 104 skoleklasser har deltatt på ett av de syv utarbeidede pedagogiske opplegg.

Nobels Fredssenter har fått bred og positiv omtale i norsk og internasjonal presse: Fra mai til årsskiftet har det vært registrert 650 artikler og en rekke svært positive anmeldelser: VG: *Terningkast 6*, Sunday Times: *"Et mysteriekammer i Harry Potters ånd."* Guardian: *"Senteret bør bli et pilegrimsmål for pasifister verden over, det representerer en teknologisk triumf i ren MTV-stil."* New York Times: *"Nobels Fredssenter er et lysende vindu inn til Norge som fredsnasjon."*

Bygningen var ikke helt ferdigstilt ved åpningen, gjenstående arbeider ble gjort høsten 2005 og fullføres i løpet av 2006. Statsbygg vil være ansvarlig for dette.

FORTSATT DRIFT

Styret bekrefter at årsregnskapet er satt opp under forutsetning om fortsatt drift og at denne forutsetningen er til stede.

ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING

Stiftelsen har et godt arbeidsmiljø. Det arbeides med HMS-forskrifter og personalhåndbok, samt opprettelse av AMU. Sykefraværet har totalt vært på 84 dager i 2005, noe som utgjør ca 1,2 % av totalt antall arbeidsdager. Det har ikke vært skader eller ulykker av noen art i regnskapsåret 2005.

Stiftelsen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Det er en etablert praksis om at det ikke skal forekomme forskjeller mellom kjønnene når det gjelder lønn, avansement og rekruttering. Stiftelsen har i 2005 hatt 9 heltidsansatte kvinner og 4 heltidsansatte menn, samt 25 deltidsansatte kvinner og 20 deltidsansatte menn.

YTRE MILJØ

Nobels Fredssenter forurensar ikke det ytre miljø.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Regnskapsførselen har i løpet av 2005 vært delt mellom en prosjekt- og en driftsorganisasjon, og disse fungerte som to separate avdelinger. Prosjektorganisasjonen ble avsluttet i forbindelse med at fredssenteret ble åpnet i juni 2005. Siden både prosjekt- og driftsorganisasjonen er en del av den juridiske enheten Stiftelsen Nobels Fredssenter, inngår begge i årsregnskapet.

Nobels Fredssenter er finansiert gjennom sponsormidler på til sammen kr 85.000.000,-. Av sponsormidlene er omtrent 80 % medgått til etablering av Nobels Fredssenter. Sponsoravtalene gjelder for en avtalt periode. Regnskapsmessig inntektsføres sponsormidlene lineært over kontraktperioden, noe som avviker fra utbetalingen av sponsormidler. De siste sponsoravtalene utløper i 2008.

Det er foretatt balanseføring av eiendeler bestemt til varig eie eller bruk i forbindelse med etableringen av senteret. Dette gjelder faste installasjoner i bygget, teknologi, presentasjoner, samt inventar og utstyr. Da eiendelene har begrenset økonomisk levetid avskrives de lineært over 3–5 år. Andre utgifter i forbindelse med etableringen av senteret er kostnadsført i 2005.

2005 er det første året stiftelsen har mottatt statsstøtte. Statsstøtten for 2005 utgjorde totalt kr 16.200.000,-. Midlene ble i stor grad benyttet til husleiebetalinger til Statsbygg. Husleiekostnaden inkludert felleskostnader for 2005 utgjorde ca. kr 11.100.000,-.

Besøkstallene i senteret har vært lavere enn det som ble lagt til grunn i budsjettet. Inntektssvikten er på ca. kr 1.900.000,-.

Stiftelsen Nobels Fredssenters årsregnskap for 2005 viser et underskudd på kr 10.586.333,-, som er ført mot annen egenkapital.

FREMTIDSUTSIKTER

Stiftelsen har fra høsten 2005 hatt en stram likviditet, likviditetssituasjonen forblir stram ut 2006 og kritisk i 2007. Som en følge av dette opprettet stiftelsen i 2005 en kassekredittkonto med total trekkrettighet på inntil kr 2.500.000,-.

Styret er bekymret for stiftelsens økonomiske situasjon og vurderer ulike alternativer som kan bidra til å bedre økonomien. Fravær av nye inntektskilder eller økte statstilskudd vil medføre at driften ikke kan opprettholdes i 2007.

Oslo, 19. april 2006

Geir Lundestad
styrets leder

Sissel Rønbeck
styrets nestleder

Åke Altéus
styremedlem

Anniken Thue
styremedlem

Svante Lindqvist
styremedlem

Bente Erichsen
direktør

Faste ansatte

Bente Erichsen
Ellen Bergerud
Inger Marie Bø
Natascha Jorde
Anita Grimsrud
Heidi Sofie Kvanvig
Kirsti Svenning
Lisa Tennevold Jensen
Fredrik Johansson
Kai Pettersen
Kristin Njølstad Bildeng
Janet Ratio Øverland
Gunhild Valle Ottersland
Robin Ulriksen
Line Baumann Lorentzen
Liv Astrid Sverdrup

Stilling

Direktør
Administrasjonssekretær
Kommunikasjonssjef
Butikkansvarlig
Formidlingsansvarlig
Formidler
Informasjonskonsulent
Butikkmedarbeider
Økonomi- og driftssjef
Teknisk leder
Skiftleder/Vert
Skiftleder/Vert
Skiftleder/Vert
Skiftleder/Vert
Skiftleder/Vert
Prosjektsjef

Midlertidig ansatte

Ørjan Aspelund	Butikkmedarbeider
Even Ødegaard	Regnskapskonsulent
Kristin Antun	Koordinator
Audun Byre	Vert
Magnus Garder Evensen	Vert
Karine Risnes	Vert
Liv Bakke	Vert
Magnus Fjeld	Vert
Mona Iren Herfoss	Vert
Laura Johanne Olsen	Vert
Leila Erdis	Vert
Eivind Knut Nilsen	Vert
Jonas Kure Buer	Vert
Lene Mordal	Vert
Julia Perelstein	Vert
Caroline Choury	Butikkmedarbeider
Cecilia Lyche	Butikkmedarbeider
Hilde Fossum Sundre	Butikkmedarbeider

Omvisere

Anne Synnøve Simensen	Omviser
Mette Mo	Omviser
Cecilie Pedersen	Omviser
Vemund Olsen	Omviser
Eirik Sundquist Torp	Omviser
Jostein F. Tellnes	Omviser
Line Begby	Omviser

	Note	2005	2004
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	1	2 950 182	0
Sponsorinntekter	1,7	12 447 245	10 460 926
Gaver	1	1 079 296	11 000 000
Statstilskudd	1	16 200 000	0
Andre inntekter	1	<u>3 044 778</u>	<u>23 687</u>
Sum driftsinntekter		<u>35 721 501</u>	<u>21 484 613</u>
Driftskostnader			
Varekostnad		536 044	0
Lønnskostnad	3	9 328 333	3 100 739
Avskrivning	4	4 886 031	0
Annen driftskostnad	3,6	<u>31 683 840</u>	<u>4 009 639</u>
Sum driftskostnader		<u>46 434 248</u>	<u>7 110 378</u>
Driftsresultat		<u>- 10 712 747</u>	<u>14 374 235</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		190 956	288 335
Annen rentekostnad		<u>64 542</u>	<u>7 292</u>
Netto finansposter		<u>126 414</u>	<u>281 043</u>
Årets resultat		<u>- 10 586 333</u>	<u>14 655 278</u>
Overføringer:			
Overført til annen egenkapital		<u>- 10 586 333</u>	<u>14 655 278</u>

BALANSE PER 31. DESEMBER

	Note	2005	2004
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Installasjoner og utstyr	4	<u>30 841 035</u>	<u>8 318 730</u>
Omløpsmidler			
Varer	1	<u>631 792</u>	<u>0</u>
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer	1	238 130	0
Andre fordringer	1	<u>1 677 043</u>	<u>0</u>
Sum fordringer		<u>1 915 173</u>	<u>0</u>
Bankinnskudd, kontanter og lignende	2	<u>725 049</u>	<u>27 351 104</u>
Sum omløpsmidler		<u>3 272 014</u>	<u>27 351 104</u>
Sum eiendeler		<u>34 113 049</u>	<u>35 669 834</u>

	Note	2005	2004
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Grunnkapital	5	<u>200 000</u>	<u>200 000</u>
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	5	<u>14 970 267</u>	<u>25 556 599</u>
Sum egenkapital		<u>15 170 267</u>	<u>25 756 599</u>
Gjeld			
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Gjeld til kredittinstitusjoner	2	2 236 629	0
Leverandørgjeld		1 354 747	701 580
Skyldige offentlige avgifter		658 362	234 565
Ikke opptjent inntekt	1,7	13 801 668	8 611 982
Annen kortsiktig gjeld		<u>891 376</u>	<u>365 108</u>
Sum kortsiktig gjeld		<u>18 942 782</u>	<u>9 913 235</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>34 113 049</u>	<u>35 669 834</u>

31. desember 2005

19. april 2006

Geir Lundestad
styrets leder

Sissel Rønbeck
styrets nestleder

Åke Altéus
styremedlem

Valgerd Svarstad Haugland
styremedlem

Olav Aaraas
styremedlem

Bente Erichsen
direktør

	2005	2004
Ordinært resultat før skattekostnad	-10 586 333	14 655 278
Ordinære avskrivninger	4 886 031	0
Endring i varelager	-631 792	0
Endring i kundefordringer	-238 130	0
Endring i leverandørgjeld	653 167	683 531
Endring i andre tidsavgrensninger	<u>4 472 709</u>	<u>8 796 323</u>
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	<u>-1 444 348</u>	<u>24 135 132</u>
Utbetalinger ved kjøp/tilvirkning av varige driftsmidler	-27 408 336	-8 318 730
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler	<u>-10 000</u>	<u>0</u>
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-27 418 336</u>	<u>-8 318 730</u>
Netto endring i kassekreditt	<u>2 236 629</u>	<u>0</u>
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	<u>2 236 629</u>	<u>0</u>
Netto endring av kontanter og kontantekvivalenter	-26 626 055	15 816 402
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	<u>27 351 104</u>	<u>11 534 701</u>
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	<u>725 049</u>	<u>27 351 103</u>

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer og tjenester skjer på leveringstidspunktet. Gaver inntektsføres på mottakstidspunktet. Sponsorinntekter og statstilskudd inntektsføres lineært over den perioden de vedrører. Mottatte midler som ikke er opptjent balanseføres som ikke opptjent inntekt.

Vurdering og klassifisering av balanseposter

Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk i virksomheten. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til opptakskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er individuelt verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid dersom de har levetid over 3 år. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives over resterende økonomisk levetid.

Pensjoner

Stiftelsens pensjonsordning er en tilskuddsplan. Stiftelsens ansatte inngår i pensjonsordning i SPK. Premie til pensjonsordningen dekkes dels av stiftelsen og dels av de ansatte.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd regnskapsføres etter bruttometoden.

NOTE 2 – BANKINNSKUDD

I posten inngår bundne bankinnskudd på skattetrekkskontoen med 321 133 per 31.12.2005. Stiftelsen har fått invilget en kassekredittkonto med trekkrettighet på inntil 2,5 mill.

NOTE 3 LØNN, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.V.

	2005	2004
<i>Lønnskostnader</i>		
Lønninger	7 709 052	2 586 292
Folketrygdavgift	1 085 475	376 817
Pensjonskostnader	11 896	33 096
Andre ytelser	<u>521 910</u>	<u>104 534</u>
Sum	<u>9 328 333</u>	<u>3 100 739</u>

Gjennomsnittlig antall ansatte	19	7
--------------------------------	----	---

Godtgjørelser	Lønn	Pensjonsutgifter	Andre godtgjørelser
Administrerende direktør	625 030	12 564	26 154

Det er utbetalt styrehonorar på NOK 45 000 i 2005.

Revisor

Honorar for revisjon av årsregnskapet 2005	80 000
Honorar for annen finansiell revisjon	<u>0</u>
Sum revisjonshonorar	80 000

Honorar skatte og avgiftsrådgivning	85 800
Honorar andre tjenester	46 500

Alle beløp er eksklusive mva.

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Installasjoner og utstyr
Anskaffelseskost 01.01.2005	8 318 729
Tilgang kjøpte driftsmidler	<u>27 408 337</u>
Anskaffelseskost 31.12.2005	35 727 066
Akk. avskrivninger 31.12.2005	<u>4 886 031</u>
Bokført verdi 31.12.2005	<u>30 841 035</u>

Årets avskrivninger 4 886 031

Økonomisk levetid 3-5 år
Avskrivningsplan Lineær

NOTE 5 – EGENKAPITAL

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.2005	200 000	25 556 599	25 756 599
Årets resultat	<u>0</u>	<u>-10 586 332</u>	<u>-10 586 332</u>
Egenkapital 31.12.2005	<u>200 000</u>	<u>14 970 267</u>	<u>15 170 267</u>

Styret er bekymret for stiftelsens økonomiske situasjon og vurderer ulike alternativer som kan bidra til å bedre økonomien. Fravær av nye inntektskilder eller økte statstilskudd vil medføre at driften ikke kan opprettholdes i 2007.

NOTE 6 ANNEN DRIFTSKOSTNAD

	2005
Oppføringskostnader utstillingsprosjekt	8 342 145
Leie lokaler	10 842 383
Driftskostnader bygg	1 650 777
Leie maskiner og utstyr	1 599 342
Inventar og utstyr	1 328 863
Konsulent og andre honorar	4 370 961
Kontorkostnader	998 367
Trykksaker og annonser	1 662 104
Reise, transport og møtekostnader	686 829
Diverse kostnader	202 069
Sum annen driftskostnad	31 683 840

Av totale andre driftskostnader vedrører ca. 13 mill. prosjektorganisasjonen, mens ca. 19 mill vedrører driftsorganisasjonen. Leie lokale og driftskostnader bygg er i sin helhet belastet driftsorganisasjonen; prosjektet brukte lokalene frem til åpningen.

NOTE 7 SPONSORINNTEKT OG IKKE OPPTJENT INNTEKT

Stiftelsen har inngått fem sponsoravtaler gjeldende for en avtalt periode. Regnskapsmessig inntektsføres sponsormidlene lineært over kontraktsperioden. Inntektsføringen avviker fra faktisk innbetaling av sponsormidler. De siste sponsoravtalene utløper i 2008. Balanseført ikke opptjent inntekt er et netto beløp som består av fordring innbetaling av sponsormidler, ikke opptjent sponsorinntekt og avsetning for skyldige motytelser knyttet til avtalene.

Ikke opptjent inntekt er spesifisert nedenfor:

	2005
Total verdi aktive sponsoravtaler	61 824 168
Inntektsført andel av avtale	-35 600 000
Ikke opptjent inntekt brutto	26 224 168
Fordring innbetaling av sponsormidler	-12 422 500

Ikke opptjent sponsorinntekt netto -13 801 668

Av den ikke opptjente inntekten vil ca 12,6 mill bli inntektsført i 2006.

Onsdag 31.08. – tirsdag 13.09.:

Utstilling i Galleriet "Den humanitære Nansen".
I samarbeid med Norsk Billedhoggerforening
og Nansenkomiteen.

Torsdag 1.09. kl. 17.00

Miniforedrag: "Nansen og det nye Sovjetregimet"
ved Per Egil Hegge.

Søndag 4.09.

Familiedag "Lek og lær om Nansen"
kl. 10.00–12.00, 13.00–15.00 og 16.00–18.00.

Torsdag 8.09. kl. 17.00

Miniforedrag: "Fridtjof Nansen – patriot og
internasjonalist" ved stipendiat Karl Emil Vogt,
Universitetet i Oslo.

Lørdag 10.09. kl. 14.00

Miniforedrag: "Fridtjof Nansen and the League of
Nations: an English Perspective" ved Hugh Cecil.

Fredag 16.09. – fredag 21.10.:

Utstilling i Galleriet: "Bertha von Suttner: Et liv for
fred". I samarbeid med Den Østerrikske Ambassade.
Kunstnerisk utforming og arbeid: Ane Motzfeldt.
Bilder av billedkunstner Marianne Tjønn.

Lørdag 17.09. kl. 14.00

Filmvisning: Stumfilmen "Ned med vaabnene" (1914),
regissør Holger Madsen, Danmark.

Onsdag 21.09. kl. 17.00

Internasjonal fredsdag. Miniforedrag: "Idealism in
Vienna 1900" ved den amerikanske filosofen Allan
Janik.

Torsdag 22.09. kl. 17.00

Miniforedrag: "Bertha von Suttner og Nobels fred-
spris" ved historiker Ivar Libæk.

Torsdag 29.09. Kl. 17.00

Miniforedrag: "In the Spirit of Bertha von Suttner
– Peace Journalism and Peace Studies Today"
ved Alice Uhl og Lena Freimüller, Peace in Action.

Søndag 2.10. Familiedag.

Fredag 7.10. – lørdag 15.10.

Film fra Sør "Se verden fra en annen vinkel"
Daglige visninger kl. 15.00 og 17.00.

Fredag 7.10. kl. 16.30

Åpning av fotoutstillingen: Born into Brothels, i
samarbeid med Film fra Sør.

Fredag 14.10.

Offentliggjøring av årets fredsprisvinner.
Overføring fra Nobelinstituttet.

Lørdag 15.10.

Åpen dag og gratis adgang. Omvisninger kl. 1400,
1500 og 1600.

Søndag 23.10. – 11.12.

Utstilling i Galleriet: "Drømmefanger" – kvinner i
fengsel i Guatemala. I samarbeid med FOKUS og
TV-aksjonen Drømmefanger. Fotograf Rune Eraker,
utforming av rom: Christine Lohre.

Torsdag 27.10. kl. 17.00

Miniforedrag: "Marias drøm" – kvinneliv bak fengsels-
murene i Guatemala" ved Mette Moberg fra FOKUS.

Torsdag 3.11. kl. 17.00

Filmvisning: "When the mountain trembles":
Guatemala, regissør Pamela Yates, 1999.
I samarbeid med Film fra Sør.

Søndag 6.11. Familiedag.

Torsdag 10.11. kl. 17.00

Miniforedrag: "Kvinner, fred og sikkerhet - FNs
ansvar og oppfølging" ved forsker Torunn Lise
Tryggstad, NUPI.

Lørdag 12.11. kl. 14.00

Filmvisning "Somewhere in May" av den indiske
filmkunstneren Amar Kanwar. I samarbeid med
Office for Contemporary Art.

Torsdag 17.11. kl. 17.00

Miniforedrag: "Norge – alltid en fredsnasjon?"
ved forsker Halvard Leira, NUPI.

Torsdag 24.11. kl. 17.00

Miniforedrag: "Christian Lous Lange – Norges
glemte fredsprisvinner" ved stipendiat Øyvind
Tønnesson, Universitetet i Oslo.

Søndag 4.12. Familiedag.

Søndag 11.12. Utstilling i Galleriet:

Årets fredsprisvinner – et portrett.

